

УДК 351.741

DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2024.4.7>

Веклич Є. Г.,

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИТУАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. У статті наголошено, що упродовж практично усієї історії розвитку правоохоронної системи України існували штабні підрозділи як органи управління, які покликані за дорученням начальника або за власною ініціативою в межах наданої компетенції забезпечувати діяльність відповідного органу правопорядку щодо вирішення загальносистемних, міжрегіональних, міжгалузевих або комплексних правоохоронних завдань, координувати діяльність служб і підрозділів, організовувати виконання управлінських рішень. Такі структурні одиниці забезпечували розроблення й реалізацію управлінських рішень, удосконалення форм та методів роботи, координацію діяльності всіх служб.

Гене́за становлення та розвитку ситуаци́йних центрів Національної поліції України тісно пов'язана з розвитком та історією органів внутрішніх справ, які у вигляді штабних підрозділів почали формуватися ще за «радянщини». Однак, правоохоронна практика за часів незалежності України поступово звільняється від історичних впливів тоталітарних режимів влади, які були властиві царській, а згодом і радянській системам, що базувалися на репресивних методах боротьби зі злочинністю, забезпеченні безпеки та порядку, охороні прав і свобод людей. Прогресивні зміни в правоохоронній парадигмі Національної поліції України, які відбулися за останні кілька років, пов'язані з розширенням суспільно корисної діяльності всіх правоохоронних інститутів, подальшою гуманізацією цієї діяльності та одночасним підвищенням відповідальності керівництва. Суспільство дедалі більше усвідомлює, що правоохоронні органи повинні бути відкритими і соціально доступними для захисту прав і свобод громадян. Це важливий прорив у ментальності людей, які поколіннями сприймали міліцію як виключно карально-репресивний апарат.

Встановлено, що з розвитком інформаційних технологій та утворенням у 2015 р. нового правоохоронного органу європейського зразка – Національної поліції України виникла необхідність у забезпеченні координації, аналізі, плануванні, контролі та узгодженості дій територіальних (міжрегіональних) органів, структурних (відокремлених) підрозділів поліції з реалізації державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, а також надання поліцейських послуг. У зв'язку з цим, й створено Ситуаційний центр Національної поліції України.

Ключові слова: *Ситуаційний центр, Національна поліція України, штабні підрозділи, підрозділи поліції, адміністративно-правове регулювання, національна безпека.*

Veklych E. G. Formation and development of Situation Centers of the National Police of Ukraine

Abstract. The article emphasizes that throughout almost the entire history of the development of the law enforcement system of Ukraine, there have been headquarters units as management bodies, which are called upon by order of the chief or on their own initiative within the scope of the granted competence to ensure the activities of the relevant law enforcement agency in solving systemic, interregional, inter-branch or complex law enforcement tasks, coordinate the activities of services and units, and organize the implementation of management decisions. Such structural units ensured the development and implementation of management decisions, improvement of forms and methods of work, and coordination of the activities of all services.

The genesis of the formation and development of the situational centers of the National Police of Ukraine is closely connected with the development and history of internal affairs bodies, which began to be formed in the form of headquarters units during the «Soviet era». However, law enforcement practice during the independence of Ukraine is gradually freeing itself from the historical influences of totalitarian regimes of power, which were characteristic of the tsarist and later Soviet systems, which were based on repressive methods of combating crime, ensuring security and order, and protecting the rights and freedoms of people. Progressive changes in the law enforcement paradigm of the National Police of Ukraine, which have occurred over the past few years, are associated with the expansion of the socially useful activities of all law enforcement institutions,

the further humanization of this activity and the simultaneous increase in the responsibility of management. Society is increasingly aware that law enforcement agencies must be open and socially accessible to protect the rights and freedoms of citizens. This is an important breakthrough in the mentality of people who for generations perceived the police as an exclusively punitive and repressive apparatus. It has been established that with the development of information technologies and the formation in 2015 of the new law enforcement agency of the European model – the National Police of Ukraine, there was a need to ensure coordination, analysis, planning, control and consistency of actions of territorial (interregional) bodies, structural (separate) police units in the implementation of state policy in the field of ensuring public safety and order, protection and defense of human rights and freedoms, interests of society and the state, combating crime, as well as the provision of police services. In this regard, the Situation Center of the National Police of Ukraine was created.

Key words: *Situation center, National Police of Ukraine, headquarters units, police units, administrative and legal regulation, national security.*

Постановка проблеми. В умовах розвитку України, як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, однією із гарантій становлення української державності є забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя. Відповідно до ст. 17 Конституції України, забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом [1].

Глибинні перетворення, що відбуваються в Україні на шляху до формування правової держави, охоплюють усі сфери суспільства та вимагають удосконалення діяльності всіх органів державної влади, включаючи органи сектору безпеки і Національну поліцію України (далі – НПУ) як їх структурну складову, з акцентом на виконання адміністративних функцій. Персонал НПУ, виконує широкий спектр завдань, спрямованих на забезпечення особистої безпеки громадян, захист їхніх прав і свобод, запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, охорону публічного порядку та забезпечення публічної безпеки. Більшість цих завдань реалізується в процесі здійснення адміністративної діяльності, тобто через застосування працівниками НПУ норм адміністративного законодавства. Однак, адміністративно-правові основи діяльності окремих структурних підрозділів НПУ, зокрема Ситуаційних центрів НПУ, незважаючи на теоретичну та практичну важливість цієї проблеми, не отримали достатнього вивчення в науковій сфері адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі проблеми адміністративно-право-

вого регулювання діяльності правоохоронних органів, становлення та розвитку підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування, у тому числі Ситуаційних центрів НПУ були предметом наукових доробків І. О. Васильєва, С. В. Васюк, О. В. Винника, І. О. Зозулі, О. М. Музичука, М. І. Петренка, В. М. Плішкіна, О. І. Посмітюха, О. Ф. Сальнікової, М. М. Тишлека інших вчених і практиків.

Виклад основного матеріалу. Для ефективно побудови сучасної системи адміністративно-правового регулювання органів і служб НПУ складно переоцінити досвід минулого, за допомогою якого, можна виявити не лише загальні аспекти розвитку силових структур, але і його особливості за тих чи інших історичних умов. Крім цього, набутий досвід дає можливість врахувати прогалини, помилки і здобутки у системі забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2], і використати його в умовах сьогодення. Оскільки, функція кадрового забезпечення управління в органах поліції, має еволюційний характер розвитку – розгляд її сучасного стану функціонування не можливий без звернення до історичного досвіду формування та розвитку.

Як відзначає О. В. Винник, для виконання функцій управління у кожному органі є відповідний апарат на чолі з керівником. На сьогоднішній день таким апаратом є штаб, який забезпечує координацію діяльності підрозділів по захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань при вирішенні завдань боротьби зі злочинністю, охороні громадського порядку і забезпеченні громадської безпеки. Його

виникнення було зумовлене ускладненням процесів управління, збільшенням обсягів циркулюючої інформації, яка потрібна для підготовки управлінських рішень. Наявність штабу – об'єктивно необхідна категорія сфери управління, властива будь-якій соціальній системі. Його існування та діяльність спрямовані на забезпечення найбільш ефективного функціонування основних служб і усієї системи в цілому [3, с. 115-116].

Зважаючи на еволюційний шлях формування та розвитку функції організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування в органах поліції, пропонуємо виокремити декілька основних періодів становлення та розвитку Ситуаційних центрів НПУ, а саме: перший етап – радянський (1918–1990 рр.). В цей період було реорганізовано кадрову систему, створено декілька правоохоронних підрозділів, у тому числі й штабні підрозділи, на які на початку поклалися функції карально-репресивного характеру, а згодом організаційно-аналітичного забезпечення діяльності «міліції» в частині аналізу злочинності, контролю за станом оперативно-службової діяльності, розробки управлінських рішень щодо проблем охорони правопорядку. Згодом, штабні підрозділи були наділені лише функціями контролю, інспекції та планування роботи органу внутрішніх справ [4, с. 190-191].

Становлення та розвиток Ситуаційних центрів НПУ безпосередньо пов'язаний із реформування оперативно-штабної діяльності органів внутрішніх справ (до 2015 р.). За свідченням В. М. Плішкіна, перші згадки про окремих осіб чи групи осіб, які виконували у правоохоронних органах допоміжну роль – надавали допомогу суб'єкту управління в ухваленні ним рішень та у реалізації останніх, сягають корінням XVII ст. [5, с. 161]. 7 червня 1718 р. була заснована Головна поліція. Спочатку штат поліції складався із заступника генерала-поліцмейстера, 4 офіцерів і 36 нижніх чинів. Поліція не лише стежила за порядком в місті, але і виконувала ряд господарських функцій, займалася благоустроєм міста – мощенням вулиць, осушенням болотистих місць, прибиранням сміття тощо.

Трансформація системи органів внутрішніх справ у 20-х рр. XX ст. була зумовлена низкою факторів: зміною політичної ситуації, обсягом і характером виконуваних функцій, специфікою фінансування органів державного управління, переведенням фінансування органів міліції на місцевий бюджет, а також відмовою від «надзвичайщини» в умовах нової економічної політики. Таким чином, у цей період формування штабних підрозділів та української міліції загалом відбувалося у складних умовах: бракувало кадрів, матеріально-технічна база була слабкою. У першій половині 60-х рр. XX ст. було ухвалено низку нормативних актів, що регулювали діяльність органів міліції. Це дозволило значно підвищити ефективність та законність їх роботи у боротьбі зі злочинністю. Наприкінці 70-х рр. XX ст. відбуваються певні організаційні зміни. Однією з ефективних форм роботи, спрямованої на покращення якості діяльності штабів, залишалася практика відбору найкращих представників трудових колективів для їх направлення до органів міліції.

Таким чином, варто наголосити, що радянський період розвитку штабних підрозділів важливий тим, що започаткував створення штабних підрозділів й став поштовхом до появи Ситуаційних центрів НПУ у вигляді сьогодення. Незважаючи на всі особливості тоталітарного режиму, стало зрозумілим, що організаційно-управлінська діяльність, її якість та ефективність суттєво впливають на результативність роботи правоохоронного органу. Рівень відповідності організаційно-управлінської діяльності значною мірою залежить від стану інформаційно-аналітичної, контрольної, планової, координаційної та кадрової роботи. Таким чином, штабні функції перестали бути другорядними та набули значно більшого значення, що призвело до створення спеціальних підрозділів, до яких залучалися висококваліфіковані фахівці. Це дозволило усунути частину недоліків у роботі апарату Міністерства внутрішніх справ України, уникнути серйозних прорахунків у координації діяльності галузевих служб при вирішенні комплексних питань, організації системи інформації, оцінці ефективності діяльності всієї системи управління, організа-

ції інспектування та контролю [6, с. 189-190].

Другим етапом є «незалежний» (1991–2015 рр.), який характеризується розвитком правоохоронної системи незалежної України. Однією з ключових характеристик сучасного світу є значне зростання обсягу інформації та її важливості, а також прагнення суспільства до прозорості в економічних, культурних і наукових зв'язках, що базуються на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях. У контексті посилення міждержавних відносин, конкурентної боротьби за вплив на міжнародній арені, всебічного використання сучасних технологій та формування економічних ринків, питання захисту державних секретів залишаються актуальними. В Україні активно відбувається процес побудови інформаційного суспільства, що відкриває великі можливості для динамічного та ефективного розвитку суспільства, держави та міжнародної спільноти. Однією з характеристик цього процесу є інформаційні відносини, в межах яких реалізується право суб'єктів на доступ до інформації. Ці відносини виникають у зв'язку зі збором, розповсюдженням, перетворенням та використанням інформації.

Тому, в умовах незалежності розпочалася реформа правоохоронних органів, зокрема Міністерства внутрішніх справ України та його структурних підрозділів. Протягом декількох років з дня проголошення незалежності були затверджені майже всі основні положення стосовно діяльності структурних підрозділів і управлінь Міністерства внутрішніх справ України – Штабу, Головного управління кадрів, інспекції по особовому складу та ін. Звертаємо увагу на те, що зміни в законодавчій сфері правоохоронної діяльності розпочалися з ухвалення Закону України «Про Національну поліцію» 2 липня 2015 р. [2]. Це стало початком нового етапу в розвитку української правоохоронної системи. Важливо зазначити, що поліція тепер є центральним органом виконавчої влади. Як підкреслює С. В. Васюк, це не випадково, оскільки поліцію виокремлено в самостійний інститут, позбавлений політичної складової. Раніше правоохоронний орган очолював Міністр внутрішніх справ України, який, окрім адміністративних обов'язків, був і політичною фігурою. Тому посада голови

НПУ повинна бути виключно посадою менеджера-професіонала [7, с. 108].

З появою нового правоохоронного органу, започатковано створення оновленої структури поліцейського відомства. Тому, підрозділи організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НПУ були створені на заміну штабним підрозділам та затверджено Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України [8]. Організаційно-аналітичне забезпечення є тією консолідуючою основою, в якій найбільш чітко виявляється практика застосування організаційних та аналітичних форм щодо забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності, а також надання поліцейських послуг. Не менш важливою функцією підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НПУ вважається функція моніторингу оперативної обстановки та реагування на її зміни (оперативне реагування). Зміст і призначення цієї функції полягають у здійсненні цілодобового моніторингу оперативної обстановки, прогнозування, прийняття рішення та безпосередньої координації нарядів патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції та інших нарядів поліції із метою організації невідкладного прибуття працівників поліції до заявника або на вказане місце події [9, с. 142-143].

На сьогодні наша держава стикається з безпрецедентною військовою, політичною, економічною та психологічною агресією. Це випробовує на міцність систему забезпечення національної безпеки, яка змушена функціонувати в умовах постійного протистояння небезпечним зовнішнім та внутрішнім загрозам, що підтверджується статистичними даними щодо експертної оцінки загроз національній безпеці. Ця проблематика має особливе значення не лише для практики забезпечення національної безпеки сучасної демократичної держави, але й для юридичної науки, формування наукової концепції адміністративно-правового забезпечення національної безпеки та окремих суб'єктів її забезпечення.

На думку, О. Ф. Сальнікової, національна безпека – це стан країни, при якому відсутні або мінімізовані реальні зовнішні і внутрішні загрози її національним цінностям, інтересам і національному способу життя, забезпечується реалізація життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави [10, с. 63-64]. Національна безпека визначається як рівень захищеності життєво важливих інтересів індивідуальних громадян, соціальних груп, суспільства в цілому та держави, а також національних цінностей і способу життя від різноманітних реальних зовнішніх та внутрішніх загроз. Це рівень захищеності, що гарантує суверенітет і територіальну цілісність держави, стабільність суспільства, добробут особи та забезпечує можливість прогресивного розвитку нації. Важливим аспектом є захист особи, суспільства та держави від правопорушень, відновлення порушених прав та відшкодування заподіяної шкоди.

Одним із ключових напрямів забезпечення національної безпеки є захист від правопорушень, забезпечення відновлення порушених прав та відшкодування заподіяної шкоди. В умовах збройного конфлікту кримінальні правопорушення суттєво змінили криміногенну ситуацію в країні, призвівши до появи нових, раніше невідомих воєнних злочинів, що значно вплинуло на виконання завдань кримінального провадження. Це стосується забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування та судового розгляду, щоб кожна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, була притягнута до відповідальності відповідно до своєї вини з дотриманням належної правової процедури [5, с. 192].

Продовжуючи відмітимо, що питання розвитку стратегічних комунікацій в Україні вперше було піднято у 2014 р. в рамках рішень, ухвалених на саміті НАТО в Уельсі, спрямованих на підтримку України в умовах агресії з боку рф. Альянс висловив готовність надати Україні консультативну, практичну та матеріально-технічну допомогу, включно з розглядом питання щодо започаткування проекту створення загальнодержавного центру стратегічних комунікацій та Ситуаційних центрів у складі ключових органів влади. Безсумнів-

ним є те, що створення єдиної системи Ситуаційних центрів державних органів, що входять до сектору безпеки і оборони, а також інших органів державної та місцевої влади, є одним з ключових шляхів досягнення необхідних оперативних та інших спроможностей складових сектору безпеки і оборони. Важливим аспектом є забезпечення ефективної координації цієї системи з використанням можливостей Головного ситуаційного центру України, а також формування умов для її взаємодії із Ситуаційним центром НАТО (SITCEN) [10].

Тому, доленосним рішенням, яке передувало створенню Ситуаційних центрів НПУ й зумовлене метою забезпечення інформаційно-аналітичного супроводження діяльності РНБіО України щодо координації і контролю за діяльністю органів виконавчої влади, правоохоронних органів та військових формувань у сфері національної безпеки і оборони у мирний час, в особливий період, у тому числі в умовах воєнного стану, в умовах надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України, стало створення та забезпечення діяльності Головного ситуаційного центру України [11]. РНБіО України фактично має повноваження ініціювати створення органів, які виконують допоміжні або консультативні функції та є частиною системи суб'єктів, що забезпечують національну безпеку і оборону. Ці органи функціонують як окремі структури, підпорядковані або підконтрольні виключно керівництву чи апарату відповідного органу;

Третій етап – «сучасний» (з 2016 р. по т. ч), ознаменувався створенням Ситуаційних центрів НПУ, з метою збирання, аналізу та узагальнення інформації про найбільш резонансні кримінальні, адміністративні правопорушення, терористичні акти та інші події, забезпечення координації та управління силами і засобами поліції в разі ускладнення оперативної обстановки або виникнення надзвичайних ситуацій, а також затвердження Положення про організацію діяльності такого центру [12].

Сучасний розвиток суспільства відзначається підвищенням значущості та ролі інформатизації у всіх аспектах життєдіяльності. Забезпечення повної, своєчасної та

достовірної інформації про ситуації та процеси, що виникають і відбуваються в різних сферах життєдіяльності регіонів, є критично важливою умовою для організації системи ефективного управління їхнім розвитком. Тому, у 2021 р. Указом Президента України введено в дію рішення РНБіО від 4 червня 2021 року «Щодо удосконалення мережі ситуаційних центрів та цифрової трансформації сфери національної безпеки і оборони», яким визнано за необхідне розширення та подальший розвиток єдиної мережі Ситуаційних центрів, до складу якої мають входити Головний ситуаційний центр України, Урядовий ситуаційний центр, ситуаційні центри органів сектору безпеки і оборони, ситуаційні центри центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а також резервні та рухомі ситуаційні центри [13]. Таким нормативно-правовим актом поставлено завдання оснащення уніфікованим програмним та апаратним забезпеченням із інформаційно-аналітичного супроводження прийняття управлінських рішень, яке має включати: сховище даних та систему керування базами даних; інструменти аналізу та візуалізації даних від різних джерел, а також побудови прогностичних моделей на їх основі; модуль геоінформаційних систем і технологій для створення та роботи з наборами геопросторових даних; захищений відеоконференцзв'язок для забезпечення синхронного обміну аудіовізуальною інформацією в режимі реального часу; електронні комунікаційні мережі для забезпечення обміну інформацією, включаючи передачу даних та аудіовізуальної інформації з різними ступенями обмеження доступу між комунікаційними вузлами, ситуаційними центрами та іншими суб'єктами інформаційного обміну; технічну підтримку програмно-апаратного комплексу для забезпечення стійкого і безперервного функціонування, тестування, конфігурації та відстеження продуктивності згідно з визначеним регламентом [3, с. 120-121]. Як результат, необхідність інтеграції зусиль щодо організації вищезазначених ситуаційних центрів потребує глибоких досліджень та є нагальною потребою сьогодення.

Висновки. Таким чином, зважаючи на шлях формування та розвитку функції організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування в органах поліції, виокремлено декілька основних періодів становлення та розвитку Ситуаційних центрів Національної поліції України, а саме: 1) радянський (1922–1990 рр.) – реорганізовано кадрову систему, створено декілька правоохоронних підрозділів, у тому числі й штабні підрозділи, на які на початку покладалися функції карально-репресивного характеру, а згодом організаційно-аналітичного забезпечення діяльності «міліції» в частині аналізу злочинності, контролю за станом оперативно-службової діяльності, розробки управлінських рішень щодо проблем охорони правопорядку. Згодом, штабні підрозділи були наділені лише функціями контролю, інспекції та планування роботи органу внутрішніх справ; 2) «незалежний» (1991–2015 рр.) – період початкових реформ у правоохоронній сфері України, створення та розвиток штабних підрозділів МВС України з наділенням персоніфікованих завдань, функцій, прав та обов'язків, а також започаткування аналітичної роботи та інформаційного забезпечення діяльності підрозділів по боротьбі зі злочинністю; 3) «сучасний» (з 2016 р. по т. ч.) – створення СЦ НПУ для збирання, аналізу та узагальнення інформації про найбільш резонансні кримінальні, адміністративні правопорушення, терористичні акти та інші події, забезпечення координації та управління силами і засобами поліції в разі ускладнення оперативної обстановки або виникнення надзвичайних ситуацій.

На сьогодні, гібридність світу, що формується, створює істотні ускладнення для розуміння суті явищ і процесів, що відбуваються в суспільстві, саме внаслідок їх гібридності, запутаності, нечистоти і складності. Це стає підґрунтям для невиважених практичних рішень, помилок і втрати керованості суспільними процесами. У гібридному світі складаються зовсім інші причинно-наслідкові зв'язки, тому старі алгоритми і правила втрачають свою дієвість та ефективність. Така ситуація вимагає створення правоохоронної системи, яка зможе ефективно протистояти злочинності в умовах збройного конфлікту,

воєнного стану, а тому правова регламентація розслідування кримінальних правопорушень, вчинених в умовах збройного конфлікту викликає значний інтерес. З початком повномасштабного вторгнення, Указом Президента № 64/2022 введено воєнний стан на території України. Ракетні обстріли об'єктів цивільної інфраструктури та напади на насе-

лення й активні бойові дії на значній території держави призвели до фіксації значної кількості злочинів проти основ національної безпеки, а також миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. У таких умовах Ситуаційні центри НПУ відіграють важливу роль у забезпеченні національної безпеки країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Винник О. В. Адміністративно-правовий статус штабних підрозділів органів внутрішніх справ України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2015. 204 с.
4. Тишлек М. М. Генеза формування та розвитку функції кадрового забезпечення управління в органах поліції. *Держава і регіони*. 2022. № 4. С. 188–193. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2022/28.pdf
5. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ: підручник / за заг. ред. Ю. Ф. Кравченка. Київ: Нац. академія. внутр. справ України, 1999. 702 с.
6. Музичук О. М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні: адміністративно-правові засади організації та функціонування: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2010. 481 с.
7. Васюк С. В. Оперативне реагування як функція підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України. *Соціально-правові студії: науково-аналітичний журнал*. 2021. Вип. 3. Том 4. С. 107-114.
8. Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 27.11.2015 р. № 126. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>
9. Зозуля І. О. Українська нація та її безпека: новий погляд на національну безпеку України. *Право України*. 2004. № 5. С. 141–145.
10. Сальнікова О. Ф., Посмітюх О. І., Петренко М. І. Ситуаційний центр як ефективний механізм стратегічних комунікацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 62–66.
11. Про створення та забезпечення діяльності Головного ситуаційного центру України: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.01.2015 р. введене в дію Указом Президента від 28.02.2015 р. № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002525-15#Text>
12. Положення про Ситуаційний центр Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 30.06.2016 р. № 545. *Відомчий документ*.
13. Щодо удосконалення мережі ситуаційних центрів та цифрової трансформації сфери національної безпеки і оборони: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.06.2021 р. введене в дію Указом Президента України від 18.06.2021 р. № 260. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/4916.html>